

**IZBORI ZA ČLANOVE VIJEĆA MJESNIH ODBORA
NA PODRUČJU GRADA KAŠTELA**

**PODSJETNIK
ZA RAD BIRAČKIH ODBORA**

Kaštela, rujan 2026.

UVOD

Podsjetnik za rad biračkih odbora izrađen je radi pripreme biračkih odbora za provođenje glasovanja i osiguravanja pravilnosti i tajnosti glasovanja na biračkim mjestima te je stoga isti, prije početka rada biračkog odbora, potrebno proučiti.

Izbori za članove vijeća mjesnih odbora održat će se u nedjelju, 27. rujna 2026. godine.

Glasovanje na izborima održat će se pred biračkim odborom.

IZBORNI MATERIJAL KOJEG ĆE DOBITI SVAKI BIRAČKI ODBOR

Izorno povjerenstvo dostavit će svakom biračkom odboru izborni materijal i pribor za glasovanje kako slijedi:

Izborni materijal

- izvadak iz popisa birača
- oglase sa svim kandidacijskim listama i zbirnim listama kandidacijskih lista za izbor članova vijeća mjesnog odbora
- obrazac zapisnika o radu biračkog odbora za izbor članova vijeća mjesnog odbora oznake VMO-12
- glasačke listiće za izbor članova vijeća mjesnog odbora

Pribor za glasovanje

- glasačke kutije s priborom za pečačenje
- paravani
- više kemijskih i grafitnih olovaka
- više listova bijelog papira
- više omotnica, a osobito:
 - za neupotrijebljene glasačke listiće
 - za nevažeće glasačke listiće
 - za važeće glasačke listiće
 - za zapisnike o radu biračkog odbora
 - za potvrde glasovanja.

Birački odbor preuzet će izborni materijale i pribor za glasovanje od nadležnog izbornog povjerenstva.

Predsjednik/potpredsjednik biračkog odbora potpisat će potvrdu o preuzimanju izbornih materijala.

PROMATRAČI

Rad biračkog odbora imaju pravo promatrati promatrači političkih stranaka registriranih u RH koje su predložile kandidacijsku listu (promatrači političkih stranaka), promatrači birača koji su predložili kandidacijsku listu grupe birača (promatrači birača) i promatrači nevladinih udruga registriranih u RH.

Promatrač je dužan nositi vidljivo istaknutu službenu iskaznicu za cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka i rada izbornog tijela.

Promatrač ima pravo:

- nazočiti radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegova otvaranja, za vrijeme glasovanja, te tijekom prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja, ispunjavanja zapisnika te predaje izbornih materijala Izbornom povjerenstvu
- dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta ne remeteći pritom postupak glasovanja i rad biračkog odbora
- predsjedniku biračkog odbora ukazivati na eventualne nepravilnosti, pri čemu nije ovlašten davati upute biračkom odboru
- stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora
- tražiti otklanjanje uočenih nedostataka te u zapisnik o radu biračkog odbora stavljati svoje primjedbe
- zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu biračkog odbora čiji je rad promatrao
- promatrati i pratiti rad Izbornog povjerenstva te istome stavljati obrazložene primjedbe i u pisanom obliku priložiti ih zapisniku o radu

Promatraču nije dopušteno:

- nositi oznake, značke ili materijale neke političke stranke, kandidacijske liste ili kandidata
- tonsko ili video snimanje
- odgovarati na eventualne upite birača
- na bilo koji način utjecati na birače.

RAD BIRAČKOG ODBORA PRIJE POČETKA GLASOVANJA

1. Uređivanje prostorija u kojima će se glasovati na biračkom mjestu

Predsjednik/potpredsjednik i članovi biračkog odbora uređuju prostorije za glasovanje na biračkom mjestu dan prije izbora, a najkasnije jedan sat prije početka glasovanja.

Birački odbor provjerit će je li sav promidžbeni materijal uklonjen s biračkog mjesta i iz neposredne blizine birališta, u protivnom će to učiniti članovi biračkog odbora.

Birački odbor dužan je neposredno prije otvaranja biračkog mjesta, na biračima vidljivom mjestu ispred prostorije u kojoj će glasovati istaknuti oglase sa svim kandidacijskim listama i zbirnim listama kandidacijskih lista za izbor članova vijeća mjesnog odbora.

U prostoriji u kojoj će se glasovati mogu se isticati samo državni i gradski simboli - grb i zastava Republike Hrvatske i zastava Grada Kaštela.

Kod uređenja prostorija mora se osigurati tajnost glasovanja glasačkim paravanima ili sličnim sredstvima tako da nitko iz ostalog dijela prostorije ne može vidjeti kako je glasač popunio glasački listić.

Birački odbor će na svako mjesto, na kojem će birači popunjavati glasačke listiće, staviti kemijske olovke.

2. Priprema biračkog odbora za početak glasovanja

Predsjednik i članovi biračkog odbora pregledati će primljeni izborni materijal i rasporediti ga za početak glasovanja i to:

- provjeriti je li zaprimljen odgovarajući izvadak iz popisa birača za to biračko mjesto i utvrditi je li izvadak zaključen rednim brojem, ovjeren te potpisan od strane nadležnog tijela
- utvrditi broj primljenih glasačkih listića tako da se provjeri prvi i posljednji serijski broj
- provjeriti je li zaprimljen obrazac zapisnika o radu biračkog odbora (VMO -12)
- provjeriti jesu li zaprimljene glasačke kutije te sigurnosne naljepnice (2 komada za svaku glasačku kutiju), trobojni konac, shema sklapanja glasačke kutije i grb Republike Hrvatske
- pregledati glasačku kutiju i nakon što se utvrdi da je glasačka kutija prazna, na mjestima na kojima se otvara zatvoriti sigurnosnim naljepnicama (na način kako je to objašnjeno u shemi koja je priložena uz glasačku kutiju)
- na prednju stranu glasačke kutije istaknut će glasački listić kakav se ubacuje u tu glasačku kutiju
- glasačke listiće pomiješati tako da nisu složeni po serijskim brojevima i lepezasto ih postaviti licem okrenutim prema dolje da se ne vidi serijski broj listića.

Prije početka rada biračkog odbora predsjednik biračkog odbora će odrediti da:

- predsjednik/potpredsjednik biračkog odbora ili član kojeg on odredi utvrđuje identitet birača, provjerava je li birač upisan u izvadak iz popisa birača i u zaprimljenom izvatku iz popisa birača, zaokružuje redni broj ispred imena i prezimena birača koji je pristupio glasovanju
- drugi član uručuje glasački listić biraču i objašnjava način glasovanja
- treći član se brine da birač glasački listić ubaci u odgovarajuću glasačku kutiju i nadzire birače koji čekaju u redu.

RAD BIRAČKOG ODBORA ZA VRIJEME GLASOVANJA

1. Općenito

Glasovanje traje neprekidno od 7,00 do 19,00 sati dana 27. rujna 2026. godine.

U 19,00 sati zatvara se biračko mjesto, ali će se biračima koji su se tada zatekli na biračkom mjestu omogućiti glasovanje i nakon 19,00 sati.

Za cijelo vrijeme glasovanja na biračkom mjestu neprekidno mora biti nazočan predsjednik/potpredsjednik i najmanje dva člana biračkog odbora.

Predsjednik biračkog odbora brine se o održavanju reda i mira za vrijeme glasovanja i ovlašten je poduzeti potrebne mjere da se narušeni red i mir ponovno uspostave.

Ako je to nužno radi očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja predsjednik biračkog odbora može zatražiti pomoć policije.

Samo policijski službenik na poziv predsjednika biračkog odbora smije doći na biralište naoružan.

2. Postupci članova biračkih odbora u provedbi glasovanja

2.1. Utvrđivanje identiteta birača i postojanja biračkog prava

Predsjednik/potpredsjednik biračkog odbora odnosno član biračkog odbora zadužen za provjeru birača u izvatku iz popisa birača utvrđuje identitet birača.

Člankom 59. stavak 2. Zakona o lokalnim izborima ("Narodne novine", broj 114/12, 121/16, 98/19, 42/20, 144/20 i 37/21), propisano je da se identitet birača utvrđuje identifikacijskom ispravom, u skladu s posebnim zakonima. Identifikacijsku ispravu prema zakonima Republike Hrvatske (Zakon o osobnoj iskaznici, "Narodne novine", broj 62/15, 42/20, 144/20, 114/22 i 18/24; Zakon o putnim ispravama hrvatskih državljana, "Narodne novine", broj 77/99, 133/02, 48/05, 74/09, 154/14, 82/15, 42/20 i 10/23) predstavlja važeća osobna iskaznica ili važeća putovnica.

Nakon što je utvrđen identitet birača potrebno je provjeriti je li birač upisan u izvatku popisa birača za to biračko mjesto te se zaokružuje redni broj ispred njegovog imena i prezimena u izvatku.

Ako predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član utvrdi da birač nije upisan u izvadak iz popisa birača, neće mu dopustiti glasovanje, osim ako birač potvrdom nadležnog tijela dokaže da ima pravo glasovati na tom biračkom mjestu.

2.2. Pouka biračima o načinu glasovanja

Član biračkog odbora zadužen za uručenje glasačkog listića biračima predaje biraču odgovarajući glasački listić i daje usmenu uputu biraču o načinu glasovanja. I to, primjerice kako slijedi:

"Otiđite do slobodnog mjesta određenog za glasovanje. Prije glasovanja pročitajte važnu napomenu na glasačkom listiću. Kemijskom olovkom zaokružite broj ispred kandidacijske liste za koga želite glasovati. Presavijte glasački listić najmanje na pola i ubacite ga u glasačku kutiju."

Član biračkog odbora zadužen za nadziranje glasačke kutije brine se da birač glasački listić ubaci u glasačku kutiju, mora se nalaziti čitavo vrijeme u takvom položaju da u svakom trenutku može vidjeti glasačku kutiju te nadzire birače koji čekaju za glasovanje.

3. Glasovanje birača s potvrdom za glasovanje

Ako na biračko mjesto pristupi birač koji nije upisan u izvratku iz popisa birača, predsjednik/potpredsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član neće mu dozvoliti glasovanje.

Tog birača uputiti će nadležnom upravnom tijelu županije (nadležno tijelo koje vodi popis birača), u svrhu pribavljanja potvrde za glasovanje.

Potvrdom za glasovanje birač će na biračkom mjestu dokazati da ima pravo glasovati.

Predsjednik ili drugi ovlašteni član biračkog odbora dužan je upoznati birača o načinu glasovanja s potvrdom.

Kad birač s potvrdom za glasovanje dokaže da ima biračko pravo dužan je istu predati članu biračkog odbora koji će mu nakon toga uručiti glasački listić, a potvrdu za glasovanje zadržati i priložiti uz odgovarajući izvadak iz popisa birača kao njegov sastavni dio.

Birače koji su glasovali na temelju potvrde za glasovanje mora se poimenično navesti u zapisniku o radu biračkog odbora u za to predviđenu rubriku (**točka VI., stupac a), stranica 2., obrasca zapisnika VMO-12).**

4. Glasovanje birača s tjelesnom manom, nepismenih birača te birača koji ne mogu pristupiti na biračko mjesto

4.1. Glasovanje na biračkom mjestu uz pomoć druge osobe

Glasovanje se obavlja osobno.

Iznimno, birač koji zbog kakve tjelesne mane (sljepoća, slabovidnost, oštećenje gornjih ekstremiteta i drugo tjelesno oštećenje koje mu onemogućava samostalno glasovanje) ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao samostalno glasovati može glasovati uz pomoć druge osobe (koja ne smije biti član biračkog odbora) koja je pismena i koja će za njega, po njegovoj ovlasti i uputi, zaokružiti redni broj ispred naziva kandidacijske liste za koju takav birač glasuje te će predsjednik /potpredsjednik biračkog odbora dopustiti takvo glasovanje.

Tog birača, kao i svakog drugog birača koji je glasovao na biračkom mjestu, mora se zaokružiti u izvacima iz popisa birača.

Birače koji su glasovali na taj način mora se poimenično navesti u zapisniku o radu biračkog odbora u za to predviđenu rubriku (**točka VI., stupac b) stranica 2., obrasca VMO-12).**

4.2. Glasovanje osobe koja nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto

Kad birač zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto (jer je bolestan kod kuće, osoba je s invaliditetom ili nepokretna osoba i sl.), a izrazi želju da glasuje, obavijestit će o tome birački odbor koji će mu omogućiti glasovanje.

Radi omogućavanja glasovanja birača koji nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto predsjednik biračkog odbora će prvo provjeriti je li birač za kojeg je zatraženo glasovanje izvan biračkog mjesta upisan u izvadak iz popisa birača, a zatim će odrediti najmanje dva (2) člana biračkog odbora koji će posjetiti birača na adresi u obuhvatu biračkog mjesta i omogućiti mu glasovanje, ako je birač dostupan biračkom odboru, ako je birački odbor pravovremeno obaviješten o tom načinu glasovanja te ako će se takvo glasovanje moći provesti bez ometanja glasovanja na biračkom mjestu.

S biračkog mjesta potrebno je uzeti više glasačkih listića kako bi birač mogao nasumično odabrati jedan od više glasačkih listića, a kako bi se smanjila mogućnost saznanja serijskog broja glasačkog listića, a radi zaštite i osiguranja prava tajnosti glasovanja. Birački odbor treba na posebnom listu evidentirati broj preuzetih i vraćenih listića u postupku provedbe glasovanja izvan biračkog mjesta za svakog birača koji potpisuju članovi biračkog odbora koji su proveli postupak glasovanja birača izvan biračkog mjesta.

Nakon glasovanja, birač će sam presaviti glasački listić te će takav glasački listić staviti u zasebnu omotnicu (kuvertu) i zatvoriti je u prisutnosti članova biračkog odbora.

Članovi biračkog odbora će po povratku na biračko mjesto, predati omotnicu predsjedniku/potpredsjedniku biračkog odbora koji će otvoriti omotnicu (kuvertu) te će bez pregledavanja presavijenog glasačkog listića tako presavijen glasački listić ubaciti u glasačku kutiju, a preostale neiskorištene glasačke listiće će priložiti uz ostale neiskorištene glasačke listiće na tom biračkom mjestu.

Kad biračko mjesto, pored svih nastojanja da se osigura pristupačnost osobama s invaliditetom, ne zadovoljava zahtjeve pristupačnosti osobama s invaliditetom, a birač-osoba s invaliditetom dođe ispred biračkog mjesta i izrazi želju glasovati, predsjednik biračkog odbora/potpredsjednik odredit će dva člana biračkog odbora i uputiti ih da ispred biračkog mjesta omoguće biraču – osobi s invaliditetom glasovanje.

Članovi biračkog odbora dužni su, odmah po povratku na biračko mjesto, birača koji je glasovao na opisan način zaokružiti na izvatku iz popisa birača i navesti u zapisnik o radu biračkog odbora u za to predviđenu rubriku (**točka VI., stupac c) stranica 2., obrasca VMO-12**).

5. Postupak s punom glasačkom kutijom za vrijeme glasovanja

U slučaju da se **glasačka kutija** potpuno napuni **ne smije se prazniti prije završetka glasovanja na biračkom mjestu**, već se mora zapečatiti tako da je u cijelosti zapečaćen otvor kroz koji se ubacuju glasački listići.

Takva puna glasačka kutija ne smije se ostaviti bez nadzora već se odlaže na odgovarajuće mjesto – vidljivo članovima biračkog odbora.

Na mjesto pune glasačke kutije stavlja se druga prethodno pregledana, prazna, zatvorena i zapečaćena glasačka kutija.

6. Zatvaranje biračkog mjesta

U 19,00 sati zatvara se biračko mjesto, ali će se biračima koji se zateknu u redu na biračkom mjestu u 19,00 sati, omogućiti glasovanje i nakon 19,00 sati.

UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA NA BIRAČKOM MJESTU

1. Postupanje biračkog odbora prije otvaranja glasačke kutije

Cijelom postupku brojenja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja na biračkom mjestu u pravilu su neprekidno nazočni svi članovi biračkog odbora.

Nikada manje od tri člana biračkog odbora (predsjednik/potpredsjednik i dva člana) ne smiju samostalno obavljati navedene radnje.

Predsjednik biračkog odbora osigurava da niti jedan od članova biračkog odbora u tijeku postupka prebrojavanja nema i ne smije kod sebe imati kemijsku olovku, nalivpero ili slično sredstvo za pisanje, već samo grafitnu olovku.

Kemijska olovka uzima se i koristi tek pri ispunjavanju zapisnika o radu biračkog odbora, nakon čega se ponovno odlaže.

Svi nazočni članovi biračkog odbora zajednički započinju i dovršavaju čitav postupak brojenja i utvrđivanja rezultata glasovanja.

Birački odbor će prethodno utvrđeni broj preuzetih glasačkih listića upisati u zapisnik o radu biračkog odbora **pod točkom VII. 1.**

Birački odbor najprije će utvrditi (prebrojiti) **neupotrijebljene** glasačke listiće, skinuti glasački listić istaknut na glasačkoj kutiji, pribrojiti ga neupotrijebljenim listićima i sve ih staviti u za to posebno označenu omotnicu (kuvertu), zapečatiti je i na njoj naznačiti broj takvih listića te navedeni broj upisati u zapisnik o radu biračkog odbora pod točkom VII. 2.

Birački odbor će zatim **utvrditi** broj birača koji je upisan u izvatku iz popisa birača i utvrđeni broj upisati u zapisnik o radu biračkog odbora **pod točkom VII. 3.**

Nakon toga birački odbor će utvrditi koliko je prema izvatku iz popisa birača glasovalo birača – tako da zbroji zaokružene redne brojeve ispred imena i prezimena birača koje je birački odbor zaokružio te će taj utvrđeni broj upisati u zapisnik o radu biračkog odbora **pod točkom VII. 4.**

Nadalje, birački odbor utvrđuje broj birača koji je glasovao na tom biračkom mjestu **temeljem potvrde za glasovanje** nadležnog tijela (broj birača upisanih u posebnu rubriku u zapisniku o radu biračkog odbora **točka VI., stupac a) stranica 2., obrasca VMO-12** te će taj utvrđeni broj upisati u zapisnik o radu biračkog odbora **pod točkom VII. 5.**

Broj zaokruženih rednih brojeva ispred imena i prezimena birača u izvatku iz popisa birača + broj birača koji su glasovali temeljem potvrde za glasovanje nadležnog tijela čini **ukupan broj birača koji su glasovali na tom biračkom mjestu** te će taj utvrđeni broj birački odbor upisati u zapisnik o radu biračkog odbora **pod točkom VII. 7. (točka 4. + točka 5.)**

2. Postupanje biračkog odbora nakon otvaranja glasačke kutije

Članovi biračkog odbora otvorit će glasačku kutiju za kandidacijske liste za izbor članova/članica vijeća mjesnog odbora (ili više njih kada ih je tijekom glasovanja bilo više kutija popunjeno) te će najprije prebrojiti sve glasačke listiće koji su se našli u toj glasačkoj kutiji.

Ako se utvrdi da je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji za izbor članova vijeća mjesnog odbora veći od ukupnog broja birača koji su glasovali (birači zaokruženi na izvatku na popisu birača i birači koji su glasovali temeljem potvrde), **birački odbor će odmah prekinuti rad** i uz izvješće dostaviti materijale nadležnom izbornom povjerenstvu, a zapisnik o svom radu (obrazac VMO-12) popuniti po točkama I., II., III., IV., VI., VII. točke 1. - 8. i VIII.

Ako je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji isti ili manji od ukupnog broja birača koji su glasovali na biračkom mjestu, **birački odbor pristupa prebrojavanju glasova.**

Ako je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji manji od ukupnog broja birača koji su glasovali na biračkom mjestu, vrijedi rezultat po glasačkim listićima.

Birački odbor **najprije odvaja nevažeće glasačke listiće** i iste stavlja u za to posebno označenu omoćnicu (kuvertu) i na njoj upisuje broj takvih glasačkih listića.

Nevažeći glasački listić je:

- nepopunjeni glasački listić
- glasački listić popunjen na način da se ne može sa sigurnošću utvrditi za koju je kandidacijsku listu glasovao
- glasački listić na kojem je birač glasovao za dvije ili više kandidacijskih lista.

Važeći glasački listić je onaj iz kojega se na siguran i nedvojben način može utvrditi za koju kandidacijsku listu je birač glasovao.

Zbroj važećih i nevažećih glasačkih listića mora odgovarati broju listića koji su nađeni u glasačkoj kutiji - **točka VII. 8.** (točka VII.9.a + točka VII.9.b)

Nakon odvajanja nevažećih glasačkih listića birački odbor brojenjem važećih glasačkih listića utvrđuje **koliki je broj glasova dobila svaka kandidacijska lista** za izbor članova vijeća mjesnog odbora.

Cijeli postupak odvajanja i brojenja nevažećih glasačkih listića odnosno brojenja važećih glasačkih listića obavljaju zajedno predsjednik/potpredsjednik i nazoćni članovi biračkog odbora.

Nikada manje od tri člana biračkog odbora ne smiju samostalno obavljati ove radnje.

3. Popunjavanje zapisnika o radu biračkog odbora

Nakon što birački odbor dovrši postupak utvrđivanja rezultata glasovanja saćinit će zapisnik o radu biračkog odbora za izbor članova vijeća mjesnog odbora na primljenom obrascu (**VMO-12**).

Ako se prilikom sastavljanja zapisnika dogodi očita pogreška u pisanju istu treba ispraviti na način da se precrta pogrešan upis tako da on ostane čitljiv, zatim upiše točan podatak, a ispravak potvrdi potpisom, dakle, **bez korištenja korekturnog laka**.

Ako su promatrači promatrali rad biračkog odbora u zapisniku se navodi ime i prezime promatrača i naziv političke stranke, liste grupe birača odnosno nevladine udruge.

Primjedbe promatrača treba upisati u zapisnik. Ako ima više primjedbi ili su tako opširne da ne stanu u zapisnik, promatrač ih je dužan u pisanom obliku predati biračkom odboru radi prilaganja zapisniku o radu biračkog odbora. Birački odbor dužan je zaprimiti takvu pisanu primjedbu promatrača, priložiti je zapisniku i o tome izdati potvrdu promatraču.

U potvrdi će se navesti ime i prezime promatrača koji je predao pisanu primjedbu te mjesto i vrijeme predaje primjedbe.

Promatrači potpisuju zapisnik.

Promatrač ima pravo zahtijevati prijepis, odnosno presliku zapisnika o radu biračkog odbora, koji svojim potpisima ovjeravaju predsjednik ili potpredsjednik biračkog odbora, a birački odbor je dužan isto izdati.

Zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju predsjednik, potpredsjednik i svi članovi biračkog odbora.

Ukoliko neki od članova biračkog odbora iz objektivnih razloga nije bio u mogućnosti potpisati zapisnik o radu biračkog odbora, o tome je potrebno staviti bilješku u zapisnik.

DOSTAVA IZBORNOG MATERIJALA NADLEŽNOM IZBORNOM POVJERENSTU

Birački odbori će dostaviti zapisnik o svom radu s ostalim izbornim materijalom Izbornom povjerenstvu u što kraćem roku, a najkasnije u roku od 12 sati od zatvaranja biračkog mjesta, odnosno do 28. rujna 2026. do 07:00 sati.

Promatrači mogu nazočiti predaji izbornog materijala Izbornom povjerenstvu te promatrati rad Izbornog povjerenstva uz predočenje potvrde o pravu promatranja od strane političke stranke, birača i nevladine udruge.